

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДОСТУПУ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ В УКРАЇНІ

ГОЛОВІНА Вікторія Анатоліївна - студентка господарсько-правового факультету Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого м. Харкова

ГОРДІЄНКО Світлана Костянтинівна - студентка господарсько-правового факультету Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого м. Харкова

DOI 10.32782/EP.2021.2.27

У статті розглядаються актуальні питання щодо доступу до інформації про стан навколишнього природного середовища в Україні. Досліджується зміст екологічних проблем у цій сфері, пропонуються сценарії їх вирішення, аналізується діяльність відповідальних органів державної влади. Під час розгляду теми було досліджено низку онлайн-сервісів, створених на основі відкритих даних, для забезпечення ефективного доступу громадян до актуальної екологічної інформації. Підкреслена та доведена важливість відкритого доступу до екологічної інформації для вирішення екологічних проблем в Україні.

Ключові слова: екологічна інформація, доступ до екологічної інформації, відкриті дані, навколишнє природне середовище, діяльність органів державної влади.

Вступ

Інформація в екологічній сфері є широким поняттям. За різними підходами до такої інформації можна віднести: ту, що вимірює певні показники біологічного різноманіття, стану навколишнього природного середовища, щодо джерел, факторів, матеріалів, речовин, які впливають або можуть вплинути на стан довкілля та здоров'я людей, а також інформація про витрати, пов'язані зі здійсненням природоохоронних заходів та ін.

Згідно із ст. 50 Конституції України кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, а також

право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена [1]. За ч.3 ст. 13 Закону України «Про інформацію» інформація про стан довкілля, крім інформації про місце розташування військових об'єктів, не може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом [2].

Потреба в об'єктивній, повній та доступній екологічній інформації зумовлюється тим, що питання забруднення довкілля є важливим для 93% українців [4]. Великим кроком у цьому напрямі стало прийняття Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» №835 [5] та створення на основі цього Єдиного державного реєстру відкритих даних. Завдяки згаданій постанові державні органи відкрили десятки реєстрів у сфері екології: про стан поверхневих вод, ліцензії на поводження з небезпечними відходами, дозволи на викиди в атмосферне повітря, на користування надрами й спеціальне водокористування та ін.

У цьому аспекті також слід звернути увагу на публічну інформацію у формі відкритих даних, яка згідно з визначенням українського законодавства є публічною інформацією у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання [3]. Вона допомагає контролювати роботу державних органів, покращувати державні сервіси, створювати

нові послуги й інструменти та підлаштовувати свою побутову та професійну діяльність.

Актуальність дослідження полягає у тому, що нині завдяки результатам опитувань громадськості, експертних спільнот у соціальних мережах, науковців та громадських діячів у екологічній сфері, а також представників органів місцевого самоврядування в Україні сформовано показник занепокоєння щодо стану забруднення навколишнього природного середовища. Також ця тема є актуальною, оскільки навіть зараз доступ населення до інформації про стан довкілля не можна назвати повністю відкритим та прозорим. Забезпечення належного доступу до такої інформації надасть змогу виявити сховані екологічні проблеми та створити шляхи їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Окремі проблемні питання доступу до екологічної інформації розглядалися такими вченими, як В. І. Андрейцев, М. Ф. Поліковський, Г. І. Балюк, А. П. Гетьман, В. В. Костицький, С. М. Кравченко, С. М. Романко, В. Д. Сидор, В. І. Кутузов, Н. Р. Кобецька, М. В. Краснова, Н. Р. Малишева, А. А. Попов, Ю. С. Шемшученко, М. В. Шульга та ін. Дослідження даної тематики проводили С. Логойко, В. Ночвай, О. Дерікова, С. Назаренко, С. Гапон, А. Клісакова, К. Іванченко, які підготували аналітичний звіт «Антикорупційний та соціальний вплив державних даних в екологічній сфері України» за сприяння Міністерства цифрової трансформації України.

Мета і завдання дослідження

Метою цього дослідження є оцінка стану відкритості екологічної інформації на сьогодні, аналіз законодавчої бази та джерел отримання відкритої інформації про стан навколишнього природного середовища, а також вивчення проблемних правових аспектів, що стосуються цієї теми, визначення основних розпорядників таких даних, дослідження переліку сучасних онлайн-сервісів, які надають можливість доступу до екологічної інформації для кожного.

Виклад основного матеріалу

В Україні право вільного доступу до екологічної інформації гарантується Конституцією України, забезпечується Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», Постановою КМУ «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» та зобов'язаннями Організації Організації економічного співробітництва та розробки (ОЕСР) «Про доступ до публічної інформації».

Надання публічної інформації про стан довкілля є обов'язком розпорядників інформації, а також здійснюється у відповідь на інформаційний запит.

Відповідно до ч.1 ст.21 Закону України «Про доступ до публічної інформації» інформація на запит надається безкоштовно [3]. Однак, згідно із чинною Постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року «Деякі питання надання платних послуг підрозділами Міністерства надзвичайних ситуацій» №1102, визначено перелік платних послуг, які надаються гідрометеорологічними установами [6].

Запит на інформацію подається фізичною або юридичною особою, об'єднанням громадян без статусу юридичної особи в усній чи письмовій формі під час особистого прийому або шляхом надсилання поштою, електронною поштою, телефаксом або по телефону. Необхідні вимоги щодо змісту такого запиту містяться в Законі України «Про доступ до публічної інформації». Розпорядник інформації має надати відповідь не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту, проте законодавець передбачає ще й інші строки для окремих випадків у діапазоні від 48 год. до 20 робочих днів [3].

Для 93% українців охорона довкілля є важливою проблемою, а 87% вважають, що можуть особисто відігравати роль у захисті українського довкілля. Такими є основні висновки соціологічного опитування та дослідження, що були презентовані під час прес-заходу «Екологічна свідомість українців. Факти і цифри», який відбувся в Українському кризовому медіа-центрі 24 вересня 2018 року [4].

Зважаючи на цю статистику, питання про надання належного доступу до екологіч-

ної інформації наразі є дуже важливим. Це обумовлюється тим, що поінформованість населення матиме наслідком зміну екологічного стану в позитивному руслі, адже цілісне розуміння актуальної ситуації надасть змогу виокремити проблеми та почати більш комплексну боротьбу з ними. Донесення такої інформації до суспільства буде сприяти зміні поведінки людей на побутовому та професійному рівнях, покращенню громадського контролю, а також збільшенню ефективності державного планування щодо управління природоохороною сферою.

У цьому аспекті особливого значення набуває екологічна публічна інформація у формі відкритих даних. Завдяки Постанові КМУ «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» державні органи відкрили десятки реєстрів у екологічній сфері: дані про стан поверхневих вод, ліцензії на поводження з небезпечними відходами, дозволи на викиди в атмосферне повітря, на користування надрами та спецводокористування і багато інших [5]. Крім того, за допомогою таких відкритих даних є можливість оцінювати діяльність органів влади та забезпечується механізм для відстеження прогресу в часі.

Згідно з чинним законодавством органи державної влади повинні забезпечувати відкритий доступ до екологічної інформації, до них відносять цілу низку міністерств, підприємств, служб, інспекцій та ін. Усі розпорядники мають обов'язок надавати відкриті дані для подальшого користування, а деякі органи одночасно розробляють спеціальні сервіси на основі цих даних.

Суб'єктами державної системи моніторингу довкілля є Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Державне агентство з управління зоною відчуження, Державна служба геології та надр, Міністерство розвитку громад та територій, Державне космічне агентство, а також Державна служба з надзвичайних ситуацій, Державне агентство лісових ресурсів, Державне агентство водних ресурсів, Державна служба з питань геодезії, картографії та кадастру, їхні територіальні ор-

гани, підприємства, установи та організації, що належать до сфери їхнього управління, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації [5].

Організаційна інтеграція суб'єктів системи моніторингу здійснюється Міндовкіллям. При цьому до основних розпорядників екологічної інформації в Україні відповідно до Постанови КМУ №835, що регулює відкриття державних наборів даних, можна додатково віднести: Міністерство енергетики та вугільної промисловості, Міністерство внутрішніх справ, Державну екологічну інспекцію, Український гідрометеорологічний центр [5]. До розпорядників, зобов'язаних оприлюднювати та надавати за запитом інформацію у порядку, передбаченому Законом України «Про доступ до публічної інформації», прирівнюються суб'єкти господарювання, які володіють інформацією про стан довкілля, наприклад, підприємства-забруднювачі, що володіють інформацією про обсяги власних викидів у атмосферу чи скидів у водні об'єкти [3].

Міндовкілля є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, і згідно із Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» здійснює організацію моніторингу довкілля, створення і забезпечення роботи мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації. Міністерство визначає екологічні показники для оцінки стану довкілля та методичні вказівки щодо їх застосування; визначає реєстри складових мережі спостережень державної системи моніторингу навколишнього природного середовища; розробляє методики проведення моніторингу навколишнього природного середовища, зокрема суб'єктами господарювання, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища; готує і подає на розгляд Верховної Ради України щорічну «Національну доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні» [7].

Як бачимо, законодавством врегульовано питання доступу до інформації про стан довкілля, проте на практиці можна зіткнутися з реальними проблемами щодо її отримання. Усвідомлення екологічних проблем, на жаль, не є їх вирішенням. Проте, держава та громадські об'єднання з кожним роком створюють усе більше програм для вдосконалення механізму боротьби із ситуацією, що склалася.

Однією з проблем у цій сфері є недосконалість державного моніторингу атмосферного повітря, який надавав би громадянам достовірні дані про якість повітря з постійним оновленням в онлайн режимі. Це згубно впливає на жителів територій із підвищеним рівнем забруднення повітря, спричиняє безліч передчасних смертей щороку та зменшує тривалість життя загалом.

Організація та методологія моніторингу забруднення повітря в Україні не відповідають стандартам ЄС. Даних про забруднення на всій території країни немає, а наявна інформація актуальна лише для точок, де здійснюються виміри. Моніторинг проводиться не весь час, а максимум 4 рази на добу. Гігієнічні нормативи є застарілими. Також відсутня система інформування населення про якість атмосферного повітря, а також належна система управління забрудненням [8].

За даними спостережень гідрометеорологічних організацій, які є на порталі Геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського, більшість міст України протягом багатьох років мають серйозні проблеми із забрудненням повітря. З усіх дійсних стаціонарних постів державної системи моніторингу Гідрометслужби оприлюднюють дані лише 20%. З цього випливає, що наявна проблема доступу до актуальної інформації з цього питання. Чи не єдиною можливістю отримувати достовірні дані про забруднення атмосферного повітря та аналізувати їх є самостійне встановлення датчиків. У той час як держава повинна забезпечувати інформування громадян про стан і якість довкілля згідно з Конституцією [9].

Українську систему моніторингу якості атмосферного повітря створили ще у 1998 році як частину державної системи моніто-

рингу довкілля. Відтоді вона майже не оновлювалась, і тому не може надавати актуальну в часі інформацію про стан повітря [11]. Слід зауважити, що в Угоді про асоціацію з ЄС Україна зобов'язалася впровадити дві європейські директиви щодо якості повітря, що наблизить українську систему моніторингу до стандартів ЄС [8].

У той же час, на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних публікується набір даних про дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами [12]. Громадські сервіси – SaveEcoBot [13], CityScale [14], EcoCity[15], ЛУН Місто Air[16], EcoInfo[17] – збирають дані щодо забруднення повітря з окремих державних, громадських та приватних систем моніторингу повітря та використовують набір даних про дозволи, який публікує Міндовкілля. Симбіоз цих даних надає можливість цілісно уявити стан забруднення повітря. Громадським організаціям та екоактивістам такі дані дають змогу моніторити обсяги викидів небезпечних речовин підприємствами, обґрунтовано вимагати від органів влади відповідної реакції у разі значного забруднення повітря, а також залучати природоохоронних інвестицій

Найпопулярнішим із згаданих сервісів є SaveEcoBot, його співзасновник Павло Ткаченко так висловлюється про їх досягнення у боротьбі з цією екологічною проблемою: «Ми є найбільшим агрегатором даних про якість повітря в реальному часі в Україні. Під час сильного забруднення повітря столиці та інших великих міст сотні тисяч користувачів, використовуючи дані SaveEcoBot, створили потужний інформаційний тиск. Це зрушило з мертвої точки питання модернізації вимірювального обладнання для державної системи моніторингу повітря. Щодня ми отримуємо десятки згадувань у ЗМІ про якість повітря з посиланням на дані SaveEcoBot. Зрештою, дані про якість повітря стали доступними, як прогноз погоди. А визнання та вимірювання проблеми — перший крок до її вирішення. Саме про це ми мріяли, коли два роки тому запускали наш сервіс SaveEcoBot. І зараз майже пів мільйона українських користувачів змінюють країну разом із нами» [13].

Наступною проблемою є доступність інформації у сфері моніторингу та контролю забруднення вод. Основним джерелом забруднення є, як правило, скиди з промислових об'єктів. Серед головних причин забруднення вод можна виділити: неналежний стан інфраструктури водовідведення та очисних споруд, недотримання норм водоохоронних зон, змив та дренажування токсичних речовин із земель сільськогосподарського призначення [10]. Зважаючи на масштаб проблеми, в Україні й досі немає зручної системи для отримання оперативної та комплексної інформації про стан забруднення вод. Це впливає на здоров'я громадян та призводить до економічних збитків для держави. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, 80% усіх захворювань людини зумовлені поганою якістю питної води.

Поєднання відкритої інформації про забруднення вод з даними щодо підприємств-забруднювачів [12] та про видані дозволи на спеціальне водокористування [18] перетворюється на потужний інструмент контролю за діяльністю підприємств-забруднювачів та органів державної влади.

Завдяки відкриттю Державним агентством водних ресурсів даних про забруднення річок у 2018 році з'явився сервіс «Чиста вода» [19]. Інтерактивна мапа містить інформацію про понад 400 точок контролю якості річкової води, завдяки яким можна переглянути 16 параметрів забруднення у п'ятирічній динаміці. Також є змога зіставити показники забруднення води та діяльність підприємств-забруднювачів. Тобто дві основні складові для аналізу та моніторингу стану річок - це дані про екологічний стан річок та дані про підприємства-забруднювачів. Ресурс використовує відкриту інформацію Держводагентства: про державний моніторинг поверхневих вод [20], дані реєстру виданих дозволів на спеціальне водокористування [21] та загальні показники використання водних ресурсів України [22].

У 2018 році було створено проєкт «Відкрите довкілля» з метою об'єднати всю відкриту екологічну інформацію в єдиній системі для зручного користування [23]. Основними розпорядниками інформації є

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державне агентство водних ресурсів України. Використовуючи дані Держводагентства, сервіс «Відкрите довкілля» надає інформацію щодо десяти показників забруднення восьми найбільших річкових басейнів України.

Третьою проблемою є недостатність інформації щодо моніторингу стану земельних ресурсів. «На сьогодні інформація про стан земель та поширення окремих видів деградаційних процесів в Україні збираються різними суб'єктами моніторингу із використанням різних методологій. Тому вкрай проблематично їх зіставити, просторово визначити уражені території та в цілому частку деградованих земель країни», - зазначив Олександр Краснолуцький, заступник Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України, під час засідання робочої групи Асоціації «Українське ґрунтове партнерство» [24].

Дані моніторингу земельних ресурсів в Україні збирає Міністерство аграрної політики та продовольства. Це дає змогу запобігати наслідкам негативних процесів та ліквідувати їх, впливати на показники родючості землі, а точна інформація щодо стану земель може покращити планування в частині використання ресурсу та визначенні видів діяльності на певній місцевості. Хоча багато показників якості ґрунтів, як-от: вміст рухомих форм мікроелементів і важких металів тощо – збирають щорічно, а відкритого доступу до них в Україні ще немає [25].

Наступною проблемою, на яку слід звернути увагу, є моніторинг вирубки лісів та пожеж, які завдають збитків державі, впливають на стан довкілля та здоров'я населення. Споживче утримання лісів призводить до того, що вони не відновлюються і втрачають біологічну стійкість. Глобальні дані моніторингу лісів можна знайти на Global Forest Watch Open Data Portal, а в Україні супутникові знімки вже використовують для створення 3D-моделі хребта Свидовець [26].

Моніторингом стану лісів займається Державне агентство лісових ресурсів України, проте інформація, яка надається громадськості, не є повною й прозорою, та не дає можливості проаналізувати стан україн-

ських лісів на сьогодні. Це означає, що громадяни та організації, не можуть контролювати та впливати на незаконні вирубки.

Відкриті дані, зокрема Мінрегіону та Держекоінспекції, допомагають виявляти зв'язки між локацією пожеж, їх кількістю, розміром і повторюваністю, а також реалізувати практики для запобігання пожеж на основі отриманої інформації.

І остання проблема – це масове явище стихійних сміттєзвалищ в Україні. Щорічно середньостатистичний громадянин викидає на смітник близько 250 кг побутових відходів, більшість з яких згодом потрапляє на стихійні сміттєзвалища. Проте щонайменше 50 кг цього непотребу можна здавати до пунктів прийому вторинної сировини [25].

Україна належить до десятки країн лідерів за обсягом виробництва сміття у світі. А стихійних сміттєзвалищ нараховується, за різними оцінками, від 10 до понад 26 тисяч у країні. Згідно з даними Державної служби статистики, станом на 2018 рік в Україні накопичили майже 13 млрд тонн відходів [27], щороку до цього додається близько 10 млн тонн побутового сміття [28].

Більшість легальних полігонів не відповідають вимогам екологічної безпеки, а стихійні сміттєзвалища не підпадають під екологічні норми взагалі. Вони забруднюють отруйними речовинами повітря, ґрунт, підземні води, завдаючи шкоди довкіллю та здоров'ю людей.

Результатом діяльності Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів стало створення інтерактивної мапи з різними категоріями відстеження поточної ситуації щодо відходів, за допомогою якої громадяни мають змогу інформувати уряд про наявність стихійного сміттєзвалища [29].

Вирішення вищезазначених та інших екологічних проблем можливо шляхом прийняття низки нормативно-правових актів. Одним із них є Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». У ньому зазначається, що для забезпечення виходу України на міжнародні та європейські ринки передбачається здійснення заходів, що гарантують прискорення інформатизації сфери охорони довкілля та вико-

ристання природних ресурсів, створення загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи, щоб забезпечити дотримання екологічних прав громадськості на доступ до публічної інформації з питань охорони навколишнього природного середовища та підвищити рівень екологічної свідомості громадян України [10].

Підсумовуючи вищезазначене, вважаємо, що забезпечення доступу до всього наявного обсягу екологічних даних може стати першим кроком до вирішення екологічних проблем в Україні. Онлайн-сервіси, що поступово створюються на основі відкритих екологічних даних сприяють не тільки задоволенню потреб населення на побутовому рівні, а й допомагають викривати корупційні схеми, за якими ховаються серйозні порушення екологічного законодавства як державними, так і приватними підприємствами, відслідковувати екологічну ситуацію з метою попередження погіршення стану навколишнього природного середовища та в подальшому здійснення природоохоронних заходів. Усе це надасть змогу підвищити ефективність екологічної політики на національному й регіональному рівнях, а також підвищувати екологічну обізнаність населення та сприяти громадському контролю.

Висновок

У статті було досліджено актуальні проблеми доступу до екологічної інформації, проаналізовано основні нормативно-правові акти, що регулюють це питання та закріплюють важливість своєчасної, об'єктивної, повної екологічної інформації. Проте акцентується увага на низці проблем з реалізацією відповідного законодавства на практиці.

Висвітлено проблемні аспекти доступу до екологічної інформації щодо стану атмосферного повітря, водних об'єктів, лісів, земель та щодо стихійних сміттєзвалищ. Розглянуто та запропоновано для використання декілька сервісів, що створені на основі відкритих екологічних даних.

На думку авторок, належна поінформованість населення матиме наслідком зміну стану довкілля екологічного в позитивному руслі, адже цілісне розуміння актуальної

ситуації надасть змогу виокремити проблеми та почати більш комплексну боротьбу з ними. Донесення такої інформації до суспільства буде сприяти зміні поведінки людей на побутовому та професійному рівнях, покращенню громадського контролю, а також збільшенню ефективності державного планування щодо управління природоохороною сферою.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст.141.
2. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №48. – Ст.650.
3. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. №2939-VI // Офіційний вісник України. – 2011. – №10. – Ст.446.
4. *Громадська синергія*. Результати соціопитування про охорону довкілля. URL: <https://tinyurl.com/9x23br4e> (дата звернення: 24.04.2021).
5. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних: постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 р. № 835 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 85 – Ст. 2850.
6. Деякі питання надання платних послуг підрозділами Міністерства надзвичайних ситуацій: постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 р. № 1102 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 84 – Ст. 3072.
7. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. №1264-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №41. – Ст.546.
8. *Mistosite*. Б. Тишкевич, І. Вербицький. «Пальцем в небо? Як Україна вимірює забруднення повітря» URL:<https://tinyurl.com/mudz5e2j>(дата звернення: 25.04.2021).
9. *Доступ до правди*. В Україні не оприлюднюють дані про якість повітря. URL: <https://tinyurl.com/2xckm58w> (дата звернення: 23.04.2021).
10. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 р. №2697-VIII // Офіційний вісник України. – 2019. – №28. – Ст.980.
11. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. *Офіційний портал*. Україна приєдналася до Європейської системи онлайн висвітлення даних про якість атмосферного повітря. URL: <https://mep.gov.ua/news/35512.html> (дата звернення: 20.04.2021).
12. Єдиний державний веб-портал відкритих даних. URL: <https://tinyurl.com/a4zkymfk> (дата звернення: 23.04.2021).
13. URL: <https://www.saveecobot.com/> (дата звернення: 22.04.2021).
14. URL: <https://www.cityscale.com.ua/> (дата звернення: 22.04.2021).
15. URL: <https://eco-city.org.ua/> (дата звернення: 22.04.2021).
16. URL: <https://misto.lun.ua/air> (дата звернення: 22.04.2021).
17. URL: https://ecoinfo.pro/site/any_points (дата звернення: 22.04.2021).
18. Єдиний державний веб-портал відкритих даних. URL: <https://tinyurl.com/rdttyju3> (дата звернення: 23.04.2021).
19. URL: <https://texty.org.ua/water/> (дата звернення: 22.04.2021).
20. Єдиний державний веб-портал відкритих даних. URL: <https://tinyurl.com/y397sssp> (дата звернення: 23.04.2021).
21. Єдиний державний веб-портал відкритих даних. URL: <https://tinyurl.com/rdttyju3> (дата звернення: 23.04.2021).
22. Єдиний державний веб-портал відкритих даних. URL: <https://tinyurl.com/e7vefa4z> (дата звернення: 23.04.2021).
23. URL: <https://openaccess.org.ua/> (дата звернення: 22.04.2021).
24. Урядовий портал. Моніторинг земель та ґрунтів: Міндовкілля працює над вдосконаленням системи. URL: <https://tinyurl.com/3kufxh4t> (дата звернення: 24.04.2021).
25. Онилиогву Е. Экологический мониторинг в Украине: какие данные открыты. *Экономическая правда*. URL: <https://tinyurl.com/4cxb4m6p> (дата звернення: 24.04.2021).

АНОТАЦІЯ

Відкритий доступ до екологічної інформації є вкрай важливим. В Україні законодавство чітко закріплює та регламентує право громадян на отримання такої інформації. Проте існує низка проблем щодо доступу до інформації на практиці. Актуалізація висвітленої теми спричинена погіршенням стану навколишнього природного середовища в Україні, що викликає необхідність забезпечення належного доступу населення до екологічної інформації.

У статті аналізується поточна ситуація із доступом до інформації про стан довкілля та перелік органів державної влади, до повноважень яких віднесено оприлюднення й надання такої інформації. Розглядається порядок отримання екологічної інформації, а саме: подання запиту до розпорядників інформації або ознайомлення з такою інформацією з відкритих джерел. Проаналізовано низку онлайн-сервісів, виявлено найбільш об'єктивні й зручні у використанні.

Висвітлено проблемні аспекти доступу до екологічної інформації щодо стану атмосферного повітря, водних об'єктів, лісів, земель та щодо стихійних сміттєзвалищ, а також запропоновано шляхи вирішення цих проблем.

Авторки статті вважають, що забезпечення своєчасної, об'єктивної, повної інформації про стан довкілля буде мати позитивні наслідки. Розуміння актуальної екологічної ситуації надасть змогу виокремити першочергові й сховані проблеми та почати більш комплексну боротьбу з ними. Донесення такої інформації до суспільства буде сприяти зміні поведінки людей на побутовому та професійному рівнях, покращенню громадського контролю, а також збільшенню ефективності державного планування щодо управління природоохоронною сферою.

26. Бухтіяров І.У Держлісагентстві оцінили збитки від пожежі на Луганщині у 4-5 млрд грн. *Нromadske*. URL: <https://tinyurl.com/55jvj9k4> (дата звернення: 24.04.2021).

27. Звіт Дерстату України за 2018 р. URL: <https://tinyurl.com/2zk8upz3> (дата звернення: 23.04.2021).

SUMMARY

Open access to ecological information is extremely important. In Ukraine a legislation clearly fastens and regulates a right for citizens on the receipt of such information. However, there is a row of problems in relation to access to information in practice. Actualization of the lighted up theme is caused by worsening of the state of natural environment in Ukraine that causes the necessity of providing of the proper access of population to ecological information.

In the article a current situation is analysed with access to state information and list of public authorities environment, to plenary powers of that promulgation and grant of such information are attributed. The order of receipt of ecological information is examined, namely: presentation of query to the managers of information or acquaintance with such information from open sources. The row of onlineservices is analysed, the most objective are educed and comfortable in the use.

The problem aspects of access are reflected to ecological information on the state of atmospheric air, water objects, forests, earth and in relation to elemental garbage dumps, and also the ways of decision of these problems are offered.

The authors of the article consider that providing of timely, objective, complete state information environment will have positive consequences. Understanding of actual ecological situation will give possibility to distinguish nearterm and hidden problems and begin more complex fight with them. The report of such information to society will assist the change of behavior of people on domestic and professional levels, to the improvement of public inspection, and also increase of efficiency of the state planning in relation to a management a nature protection sphere.

28. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку громад та територій України. Стан сфери поводження з побутовими відходами в Україні за 2019 рік. URL: <https://tinyurl.com/f7rnheew> (дата звернення: 24.04.2021).

29. URL: <https://ecomapa.gov.ua/?layer=mss> (дата звернення: 22.04.2021).